

6. Проект Закону «Про очищення влади». Реєстр. номер 4359а від 24.07.2014 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51795.
7. Фукуяма Ф. Путін робить рівно те саме, що робив Гітлер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/08/27/7035903>.
8. Хелд Д. Модели демократии. Третье издание / Дэвид Хелд; пер. с англ. М. Рудакова. – М. : Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2014. – 544 с.

Федоренко В., Малюга А. Пути и направления усовершенствования законодательства о выборах народных депутатов Украины: теоретико-методологические и законодательные аспекты (часть 2). Публикация посвящена исследованию проблем обновления действующего законодательства о выборах народных депутатов Украины в 2014 году. Изучаются аксеологические аспекты выборов как основоположной формы прямого народовластия. Исследуются традиционные и новые подходы к изучению сущности и содержания выборов, избирательных систем и избирательного процесса и его отдельных процедур. Анализируются и систематизируются законодательные инициативы, направленные на усовершенствование действующего Закона Украины «О выборах народных депутатов Украины», которые подавались на рассмотрение Верховной Рады Украины в июне-августе 2014 года. Выделяются законодательные новации, которые могут быть учтены новоизбранным парламентом при обновлении избирательного законодательства Украины.

Ключевые слова: выборы, избирательная система, избирательный процесс, избирательное законодательство, выборы народных депутатов Украины.

Fedorenko V., Malyuga A. Ways and Directions of Improving the Legislation of Deputies' Elections: Theoretical, Methodological and Legislative Aspects (Part 2). The main idea of the article is devoted to the study of problems updating the existing legislation on elections of deputies of Ukraine in 2014. The axiological aspects of elections have been explored as a core form of the direct democracy. The traditional and new approaches to the study of the nature and content of elections have been explored with their electoral systems and electoral process and individual procedures. The legislative initiatives have been analyzed and organized. They were aimed at improving the current Law of Ukraine «About the Election of Deputies of Ukraine» which were submitted to the Verkhovna Rada of Ukraine in June-August 2014. The legislative novations have been appropriated that can be taken into account by new parliament during the updating of the election legislation of Ukraine

Key words: the elections, election system, election process, the electoral laws, the election of people's deputies of Ukraine.

УДК 339.924(477)

А. Гороть

Ретроспективний аналіз процесу євроатлантичної інтеграції України

У даній статті проаналізовано історичні процеси євроінтеграції до Європейських і Євроатлантичних об'єднань. Разом з тим вважаємо за доцільне при аналізі проблеми інтеграційної політики України, її доцільності і характеру врахувати також негативні аспекти діяльності на міжнародній арені при визначенні зовнішньополітичного курсу не тільки України після здобуття незалежності, але й певних суб'єктів Організації Північноатлантичного договору. У статті запропоновано ретроспективний аналіз низки факторів та умов, за наявності яких стає зрозуміло чому досить тривалий час процес євроатлантичної інтеграції не був здійснений.

Ключові слова: двосторонні відносини, Євроатлантична інтеграція, НАТО, Республіка Польща, партнерство, Україна.

Постановка наукової проблеми та її значення. В сьогоденні умовах для України є досить важливими процеси євроінтеграції до Європейських і Євроатлантичних об'єднань. Оскільки це дасть можливість для неї не тільки стабілізувати економіку країни, зміцнити свої позиції на міжнародній арені як повноправного суб'єкта міжнародного права, а й ряд інших позитивних чинників. Тому на нашу думку буде доцільно охарактеризувати ретроспективні процеси євроатлантичної інтеграції України, для того щоб зрозуміти, які неточності і помилки були допущення в минулому, і почерпнути досвід для недопущення їх в майбутньому, цим визначається актуальність дослідження.

Слід зауважити що Євроатлантична інтеграція України є офіційно проголошеним зовнішньополітичним пріоритетом нашої держави ще з кінця XX століття, який має юридичне підґрунтя. Головними юридичними етапами на цьому шляху стали на той час підписання двох важливих документів Плану дій «Україна – НАТО» (2002 р.) та Цільового плану «Україна – НАТО» на 2003р.

Формулювання мети статті та її значення. Мета статті є ретроспективний аналіз правової взаємодії у налагодженні та здійсненні багатосторонніх контактів України з ЄС, НАТО з урахуванням світового досвіду.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Україна з часів здобуття незалежності проголошувала, що зовнішньополітична діяльність держави є спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права [1, с. 56].

Аналізуючи проблему інтеграційної політики в кінці XX ст., її доцільність і характер необхідно врахувати не тільки позитивні, але і також негативні аспекти діяльності не тільки України але й певних суб'єктів Організації Північноатлантичного договору на той час. Становлення української незалежності й формування зовнішньої політики України проходило в складних умовах нестабільної геополітичної ситуації, що склалася на межі 80-90-х років XX ст. в Європі та світі. Офіційний Київ відчував на собі сильний тиск як із боку впливових західних держав, так і російського керівництва. Також, слід зауважити, що США і НАТО на практиці під час вирішення міжнародних геополітичних проблем в той час і сьогодні керуються подвійними стандартами, обираючи у кожному конкретному випадку певний принцип, який бачиться їм найбільш виграним. Наприклад після розпаду СРСР НАТО, а за нею і ООН, визнали новоутворенні незалежні держави всупереч Гельсінській декларації. Це повторилося під час розпаду Югославії. З іншого боку, визнання права на самовизначення 20 млн. курдів, що мешкають на території Туреччини, США і країни НАТО ігнорували. Сепаратистський рух курдів в Іраку США і Англія активно підтримували тому, що він послаблював владу режиму С. Хусейна. Не дивлячись на певні протиріччя, ці подвійні стандарти мали і мають нормативну базу. Слід зауважити що в даному випадку йдеться про існування двох норм міжнародного права, що суперечать одна одній: права народів на самовизначення, аж до відокремлення і створення самостійної держави, і принципу непорушності державних кордонів, що закріплені в документах ООН і Гельсінській декларації 1975 р.

Щодо правового аналізу цих двох норм то слід зазначити, що право народів на самовизначення, аж до відокремлення і створення самостійної держави то слід зауважити є одним з основних принципів міжнародного права, воно закріплено в Статуті ООН і багатьох міжнародних правових документах. При цьому форми самовизначення можуть бути різними. Так, у Декларації ООН про принципи міжнародного права 1970 р. записано: «Створення суверенної і незалежної держави, вільне приєднання до незалежної держави або об'єднання з нею, чи встановлення іншого політичного статусу, вільно визначеного народом, є формами здійснення цими народами права на самовизначення». Слід додати, що надання народу широкої національно-територіальної, культурної автономії в межах багатонаціональної держави є також формами його самовизначення – формами, яким зараз може бути надана перевага перед самою радикальною формою, що передбачає відокремлення й утворення незалежної держави [2].

У наукових колах принцип самовизначення визначається як: кожен народ, незалежно від його державних та історичних традицій, чисельності, культурного розвитку та економічного потенціалу, має право сам вирішувати свою долю, бути господарем на своїй землі.

Слід зазначити, що зміст принципу самовизначення включає такі елементи:

- 1) всі народи і всі нації мають право на самовизначення;
- 2) всі учасники міжнародного спілкування повинні поважати це право;
- 3) воно реалізується шляхом вільного волевиявлення даного народу чи нації;
- 4) його реалізація виключає будь який тиск, втручання з-зовні;
- 5) можливість вибору форми держави і соціально-економічного устрою.

Традиційний підхід визнає право на самовизначення лише за націями і народами, чим ігноруються інтереси національних та етнічних меншин. Ідеальною, на думку багатьох учених, є відмова від будь-якого поділу етносоціальних спільнот і введення спільного терміну « народ» із наданням кожному з них рівних прав на самовизначення [3, с. 590].

Відповідно до документів ООН право на самовизначення визнається за народами. На відміну від народів національні та етнічні меншини не є суб'єктами права на самовизначення. Але поняття «

народ» саме в якості суб'єкта права на самовизначення не розкривається в жодному міжнародному документі.

Проблеми визначення поняття народ (нація) в сучасному міжнародному праві стоїть досить гостро. Більшість дослідників ототожнюють поняття народ (нація) з державою.

Процес самовизначення народів подається як поєднання двох тенденцій. Утворення великих поліетнічних держав, їхнє дроблення в наслідок спроб окремих етносів перерозподілити на свою користь баланс громадських прав і свобод, який склався в державі або ж створити новий баланс поза старими державними межами. У сучасному світі друга тенденція стала переважаючою.

Доктрина міжнародного права зазначає, що право на самовизначення є невід'ємним правом кожного народу, але воно не повинно бути самоціллю, особливо тоді, коли провокує глобальні конфлікти. На сьогодні для реалізації цього права оптимальним є шлях всенародної волі при згоді суб'єктів, зацікавлених у тому, щоб це волевиявлення відбулося за мирних і легітимних обставин [4, с. 36]. Важливою тут видається роль міжнародних організацій та інститутів, які своїм морально-політичним авторитетом здатні впливати на розвиток подій в тій чи іншій країні або регіоні.

Нарада країн ЄС у Брюсселі в грудні 1991 р., за підсумками обговорення ситуації в Югославії, запропонувала свій варіант базисного консенсусу з питання самовизначення. «Брюссельський мінімум» складається з п'яти пунктів: прихильність до демократії, поважання кордонів, мирне вирішення спорів, повага до прав людини, гарантії прав національних меншин. Дотримання всіх п'яти пунктів, на думку Європейського співтовариства, є достатнім для визнання суб'єкта самовизначення й встановлення з ним дипломатичних відносин. Таким чином, можна зробити висновок, що право на самовизначення є одним із прав, що належить людині, і вона може реалізувати його спільно з іншими членами спільноти. Воно є одночасно і колективним правом народів, і індивідуальним правом людини.

Що стосується регламентації іншого основного принципу міжнародного права непорушності державних кордонів і його застосування, то він в свою чергу закріплює за суб'єктами міжнародного права (слід нагадати, що згідно принципу самовизначення нації і народи є суб'єктами міжнародного права) такі права:

- 1) визнати існуючі кордони держав-учасниць НБСЕ як юридично встановлених згідно міжнародного права;
- 2) визнати непорушність кордонів всіх держав Європи;
- 3) відмовитись від будь-якого територіального домагання або дій, спрямованих на узурпацію частини або всієї території будь-якої держави на даний момент і в майбутньому;
- 4) відмовитись від будь-якого зазіхання на існуючі кордони зараз і в майбутньому;
- 5) змінювати свої кордони лише за взаємною, добровільною згодою відповідних держав.

Принцип непорушності державних кордонів діє навіть при докорінній зміні обставин, при яких укладався міжнародний договір (п. 1 ст. 62 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р.) [5].

Також слід пам'ятати, що принцип непорушності державних кордонів як імперативна норма склався лише у відносинах європейських держав, США і Канади: двосторонні договори між СРСР та ФРН (1970 р.), між ФРН та Польщею, НДР і Чехословаччиною та ін.

В Заключному акті НБСЕ 1975 року держави-учасниці визнали, що вони «розглядають як непорушні всі кордони одна одної, як і кордони всіх держав в Європі, а тому вони будуть утримуватися зараз і в майбутньому від будь-яких зазіхань на ці кордони». Тому досить часто при застосуванні цих двох принципів НАТО застосовує подвійні стандарти, щодо конкретної ситуації.

Слід зауважити, що подвійні стандарти також застосовувалися під час вирішення питання ядерної зброї (наслідки застосування таких стандартів ми маємо змогу спостерігати сьогодні) в Україні. Оскільки на той час вимогою США для розвитку відносин з Україною була умова її роззброєння. Хоча до Росії на той час така умова зовсім не висувалася. Також з початку здобуття незалежності США майже не підтримували української незалежності, ставлячись до цього факту дуже обережно. Але саме підписання у січні 1994 року тристороннього договору між США, Росією та Україною про ліквідації ядерної зброї, яка містилася на українській території, слід вважати датою відліку нового періоду в політиці Заходу щодо офіційного Києва.

У результаті здійснення Україною реальних кроків, спрямованих на вирішення питань, пов'язаних із ліквідацією ядерних арсеналів, переосмислення ролі НАТО на континенті та декларування політичних і економічних перетворень, США і інші західні країни все частіше почали

вголос говорити про важливість української незалежності, а також про свою підтримку офіційного Києва, вітаючи його зближення з Варшавою та іншими державами Східної і Західної Європи.

Також у на той час у відносинах України США і НАТО почала формуватися законодавчо-правова база про співробітництво України з НАТО. Започаткувала цей процес Програма «Партнерство заради миру» (ПЗМ), прийнята в Брюсселі у січні 1994 р. Приєднавшись у лютому 1994 р. до Програми ПЗМ, що містить в собі нові ідеї і форми співробітництва НАТО і східноєвропейських країн, не розширюючи при цьому самої структури організації, Україна підтвердила тим самим свої фундаментальні політичні пріоритети і вибір на користь «повернення в Європу», від якої була штучно відлучена упродовж тривалого часу [6].

Питання відносин України з НАТО виникало щоразу у зв'язку з розширенням Північноатлантичного альянсу та його співпрацею з державами, які утворилися після розпаду СРСР.

Найважливішою проблемою щодо євроатлантичної інтеграції України було досягнення сумісництва з НАТО у сфері національної оборони, для України на даному етапі важливо було б скористатися досвідом свого сусіда Польщі, стосунки з якою були найпріоритетнішим напрямом української зовнішньої політики. Важливим чинником який впливав на євроатлантичну інтеграцію України в кінці XX століття був розвиток двосторонніх відносин України і Республіка Польща саме Польща лобювала інтереси України. Із середини 1990-х років стався також суттєвий перегляд польської політики щодо України. Пояснення потрібно шукати у значній залежності офіційної Варшави від позицій великих країн Заходу, особливо США. Гарантії з боку США та інших впливових західних країн щодо польської безпеки змінили «ціну України» для політиків із Варшави. Аналітики у Варшаві зрозуміли, що Польща повинна налагодити тісніші стосунки з Україною для вдосконалення системи європейської безпеки та безпеки національних інтересів обох країн. У свою чергу представники українського керівництва зрозуміли, що після вступу Польщі до трансатлантичної зони безпеки стабільність України буде мати ще більше значення для США. На думку багатьох дослідників, американський фактор і в цьому випадку відіграв значну роль і вплинув на позитивне ставлення України до розширення Північноатлантичного альянсу [7, с. 15].

Тому, починаючи з другої половини 90-х років, в українсько-польських відносинах стався якісний прорив в багатьох сферах співробітництва. Започаткувала цей процес Угода між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Республіки Польща про військово-співробітництво, підписана 3 лютого 1993 року в м. Києві на п'ятирічний період (з автоматичним продовженням, при відповідних умовах на наступні п'ятирічні періоди) [8, с. 2]. У статті 2 цієї Угоди визначено 12 основних напрямків співробітництва, починаючи від роззброєння та заходів зміцнення довіри, забезпечення взаємної європейської та міжнародної безпеки, і завершуючи участю збройних сил у вирішенні завдань цивільної оборони та охорони навколишнього середовища (ст.12). З огляду на такий широкий спектр взаємодії, дану Угоду можна вважати базовою, тим більше, що і в сучасних умовах основні напрямки співробітництва, але вже у колі натівських зацікавлень, щорічно закладаються у заходи Державної Ради з питань європейської і євроатлантичної інтеграції України [9, с.1-2].

Від часу підписання Угоди зроблено багато корисного як для обох сторін (Польщі і України), так і для міжнародної спільноти в цілому: вирішено чимало питань у справі командування збройними силами і комплектування військ у мирний час; налагоджено співробітництво окремих родів військ, результативний обмін досвідом у справі соціальної, виховної і культурної діяльності у збройних силах; проводяться періодичні навчання штабів і військ, спільні військові навчання на Яворівському полігоні (поблизу Львова); створено спільні військові формування, зокрема, польсько-український батальйон, який професійно проявив себе під час проведення миротворчих операцій на теренах колишньої Югославії. І нарешті, розроблено цілком досконалу юридично-правову базу, яка, на думку військових фахівців і експертів НАТО, є серйозним підґрунтям для правового обумовлення процесу поступового переходу українських збройних сил на натівські стандарти [9, с. 3].

Іншим прикладом розширення і поглиблення міждержавних зв'язків України є польсько-американсько-українська ініціатива про співпрацю (ПАУСІ). Ідея щодо її створення народилася в Києві 1998 року [10, с. 21-22]. Вона має на меті не лише прискорення перебігу економічних і демократичних перетворень в Україні, але й передбачає створення механізму, в тому числі й організаційно-правового, який дозволить поширювати в Україні цінний досвід європейської інтеграції інших країн Центральної Європи. Діяльність ПАУСІ зосереджується по трьох напрямках: макроекономічна політика, розвиток малого підприємництва та реформування місцевого самоврядування – саме ці напрямки сприяють покращенню життєвого рівня громадян і загальному просуванню процесу ринкових реформ на шляху до Євросоюзу.

Ретроспективний огляд процесу організаційно-правового регулювання відносин з ЄС, НАТО й іншими міжнародними організаціями протягом 90-х років, дає змогу зрозуміти, що обидві країни доклали чимало зусиль для вироблення відповідної нормативно-правової бази, згідно вимог ЄС і стандартів міжнародних організацій, до яких вони прагнули асоціювати. При цьому, їх законодавство, як кандидатів вступу до європейських і євроатлантичних структур, проходило серйозні випробування. Адже двосторонні контакти в даному випадку дозволяли лише звіряти готовність українського чи польського законодавства і системи державної влади до існування в європейському політичному та правовому полі, але істотного впливу на їх модифікацію не справляли.

Все ж таки у процесі входження в Євросоюз і НАТО Польща, на відміну від України, більш наполегливо і послідовно переглядала власне законодавство, наближуючи його до вимог міжнародних організацій, і, відповідно, віддаляючись від України, для якої майбутнє місце в Європі залишалося невизначеним на досить довгий період аж до 2014 р.

Висновки. Непослідовність України у своїх стосунках із Заходом в перші роки своєї незалежності привели до виникнення певних проблем у зовнішніх відносинах сьогодні. Так, спочатку Україна проголосила себе нейтральною державою, а уже в травні 2002 року, коли була схвалена стратегія України щодо Організації Північноатлантичного договору, наша держава повідомила про свій намір стати членом НАТО. І ще одним незрозумілим кроком по відношенню до Євроатлантичної організації в той час підписання договору про створення Єдиного економічного простору з країнами СНД. Це також не сприяло формуванню позитивного іміджу країни на міжнародній арені. Україні потрібно було скористатися досвідом Польщі, оскільки на протигагу українській багатовекторності, у Польщі було знайдено аргументоване пояснення виразним проявам бажання цієї країни вступити в якомога більшу кількість об'єднань та союзів із західними країнами. Найсильнішим аргументом вважалася констатація того факту, що коли постає питання про історичну необхідність союзу з однією або групою країн, то логічно це робити із стабільним, сильним партнером. Звідси випливало питання пошуку надійного партнера для забезпечення власної безпеки. Ними стали США, провідні країни Заходу, з якими Польща від початку 1990 – х рр. зв'язала усі свої кроки.

Україна таким кроком не скористалася. Для України польські уроки у 1990 – і роки не мали належного ефекту, із приходом кожного нового президента: спостерігалось, балансування між інтересами Сходу і Заходу, Росією і Західною Європою та США. Відтак, наवरстати втрачене можна лише за умови значної активізації законотворчості на всіх рівнях, з врахуванням світового досвіду, в тому числі й польського. Таки чином під час вступу України до НАТО її національні інтереси з позицій проведеного аналізу мають визначатися місцем і роллю цієї організації у підтриманні миру, міжнародної стабільності та безпеки на планеті. В свою чергу цей процес має гарантувати нашій державі незалежність, територіальну цілісність і суспільний прогрес. Для цього Україні необхідно низку проблем із врахування світового досвіду.

Джерела та література

1. Зотов В. Национальное самоопределение «вплоть до...» / В. Зотов // Свободная мысль. – 1997. – №4. – С. 58-65.
2. Декларация ООН про принципи международного права 1970 р. / Збірник національних і міжнародних правових актів. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
3. Основи етнодержавознавства: Підручник для гуман. спец. вузів. / [Ред. Ю. Римаренко]. – К.: Либідь, 1997. – 655 с.
4. Шкляр Л. Є. Етнонаціональні чинники державотворення: політологічний аналіз / Л. Є. Шкляр / Автореф. дис. д-ра політ наук: (23.00.02). – К., 1996. – 40 с.
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. / Действующее международное право. – Т. 1. – М., 1996. – С. 372-409.
6. Інформативні матеріали про зв'язки України з НАТО // Архів ВР України. – Ф. Р. 1. – Оп. 22. – Спр. 21. – Арк. 19.
7. Каркошка А. Оборонні аспекти підготовки до членства в НАТО: досвід Польщі / А. Каркошка // Національна безпека і оборона. – 2003. – № 7. – С. 11-20.
8. Угода між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Республіки Польща про військове співробітництво (3 лютого 1993 р., м. Київ) / Міністерство закордонних справ. Угода. // Міжнародні договори Ф. – ugod d 32., Код.616_091. – С. 1-4.
9. Про дальші заходи у сфері європейської і євроатлантичної інтеграції України. Рішення Державної Ради з питань європейської і євроатлантичної інтеграції України від 19.05.2003 р. №3. // Міжнародні договори. – К.: 2003. – С. 1-4.
10. Україна і світ // Людина і політика. – 2001. – № 5. – С. 21-23.

Гороть А. Ретроспективний аналіз процесу євроатлантичної інтеграції України.

В статті проаналізовані історичні процеси євроінтеграції України в європейські та євроатлантичні об'єднання. Автор вважає цілорозумним при аналізі проблеми євроінтеграційної політики України, її цілорозумності та характеру, вивчати також негативні аспекти діяльності на міжнародній арені не тільки для України, а й для певних суб'єктів Організації Північноатлантичного договору. В статті здійснено ретроспективний аналіз ряду факторів та умов, оцінюючи які стає зрозуміло, чому достатньо довгий час процес євроатлантичної інтеграції не був здійснений. Непослідовність України в своїх відносинах з Заходом в перші роки своєї незалежності привели до виникненню певних проблем во зовнішніх відносинах сьогодні. Спочатку Україна провозгласила себе нейтральним державством, а вже в травні 2002 року, коли була схвалена стратегія України відносно Організації Північноатлантичного договору, наше державство повідомило про своє намір стати членом НАТО. Найсильнішим аргументом вважалася констатація того факта, що коли з'являється питання про історичну необхідність союзу з однією країною або групою країн, то логічно це робити з стабільним, сильним партнером.

Ключові слова: двосторонні відносини, Євроатлантична інтеграція, НАТО, Республіка Польща, партнерство, Україна.

Horot A. Retrospective Analysis of the Euro-Atlantic Integration Process of Ukraine. This article deals with the historical process of European integration to European and Euro-Atlantic organizations. However, we consider it appropriate when analyzing the problem of integration policy of Ukraine, its expediency and nature take into account the negative aspects on the international arena in determining foreign policy not only for Ukraine, but for the specific subjects of NATO. This paper proposes a retrospective analysis of factors and conditions under which it becomes clear why Euro-Atlantic integration hasn't been carried into practice for a long time. Inconsistent Ukraine in its relations with the West at the beginning of independence has led to certain problems in external relations today. At first Ukraine declared itself a neutral state, and in May 2002, when strategy of Ukraine on North Atlantic Treaty Organization was approved, our government announced its intention to join NATO. The strongest argument was considered a statement of the fact that when the question of the historical necessity of union with one or a group of countries appeared, it was logical to provide this process with a stable, strong partner

Key words: bilateral relations, Euro-Atlantic integration, NATO, Poland, partnership, Ukraine.

УДК 342.56

В. Кравчук

**Правові аспекти діяльності іноземних адвокатів
у країнах Європейського Союзу: на прикладі Німеччини**

У статті проаналізовано умови набуття правового статусу адвоката іноземцями в Німеччині та обмеження, що стосуються ведення власної канцелярії такими адвокатами. Іноземець, що здійснює адвокатську діяльність, повинен вступити до адвокатської палати та бути зареєстрованим в суді у списку адвокатів. Після допуску до здійснення адвокатської діяльності, внесення до списку в німецькому суді, професійна позиція іноземного адвоката зрівнюється з позицією німецького адвоката.

Ключові слова: правовий статус, адвокат, адвокатська діяльність, суд.

Постановка проблеми та її значення. Підписання Україною угоди про асоціацію з Європейським Союзом відкрило нові перспективи розвитку бізнесу, соціальної політики, освіти, наукового співробітництва, захисту довкілля і т. д. З позиції подальших євроінтеграційних прагнень нашої держави важливим напрямком є також розвиток юридичної практики, зокрема адвокатської. Тож вивчення досвіду країн Центральної та Східної Європи в питаннях здійснення адвокатської практики в окремих країнах-членах ЄС є досить актуальним. З моменту вступу у 2004 році країн Центральної та Східної Європи до Європейського Союзу для громадян цих країн, в тому числі для